

การพัฒนาวิธีการฝึกกระนาตหุ้มเบื่องต้นด้วยการผสมผสานวิธีการสอนของครูสุบิน จันทรแก้วและครู ประมวล อรรถชีพ

ภาคม บำรุงสุข

สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์

email: fhumpkb@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อพัฒนาวิธีการฝึกกระนาตหุ้มเบื่องต้นด้วยการผสมผสานวิธีการสอนของครูดนตรีในอดีต จากการผสมผสานวิธีการฝึกไล่เสียงฆ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทรแก้ว และใช้ทางเพลงระนาดหุ้ม เพลงสาธการ ทางครูประมวล อรรถชีพ และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนิสิต ด้วยวิธีฝึกกระนาตหุ้มเบื่องต้น วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 เครื่องมือเอกระนาตหุ้ม ระหว่างปีการศึกษา 2545- 2560 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิธีฝึกกระนาตหุ้มเบื่องต้นแบบผสมผสานวิธีการฝึกไล่เสียงฆ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทรแก้ว และทางเพลงระนาดหุ้ม เพลงสาธการ ทางครูประมวล อรรถชีพ เครื่องมือวัดผลลัพธ์ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน(Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) เครื่องมือทางสถิติ คือ ค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า ได้วิธีการฝึกกระนาตหุ้มเบื่องต้น ดังนี้ วิธีการฝึกไล่เสียงฆ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทรแก้ว ประยุกต์ใช้เป็นวิธีฝึก 8 ขั้นตอน ทางเพลงระนาดหุ้ม เพลงสาธการ ทางครูประมวล อรรถชีพ ประยุกต์ใช้เป็นวิธีฝึก 2 วิธี ส่วนผลการศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้พบว่า นิสิตมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจากการวิจัยดังกล่าวจึงเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ทางเพลงระนาดหุ้มจากเพลงอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

คำสำคัญ: วิธีการฝึก, นิสิตเครื่องมือระนาดหุ้ม, การฝึกกระนาตหุ้มเบื่องต้น

The Development of the Initial Training Method of Ranat Thum with Integration the Teaching Methods by Kruu Subin Chankaew and Kruu Pramuan Atthachep

Pakom Bumrungsuk

Thai Music, Department of Music, Humanities
Email: fhumpkb@ku.ac.th

Abstract

This research is a research and development. The purpose of the research is: to develop a method for practicing Ranat Thum by combining the teaching methods of the past teacher. From The combination of how to train a great vocal of Kruu Subin Chankaew and use 'Thang Pleng Ranat Thum and Pleng Satukan' by Kruu Pramuan Atthachep. And to study the progress of student's learning training by Ranat Thum's initial training. Research methodology: The population was 40 students 1st year undergraduate whose major in Ranat Thum between 2002 - 2016. The instruments used in the research were: the way to practice in the basic of Ranat Thum mix with how to practice sound training Khong-wong-yai by Kruu Subin Chankaew and Thang Pleng Ranat Thum, Pleng Sathukan by Kruu Pramuan Atthachep. The measurement results is Pre-test and Post-test. Statistical tool is t-test. The research found that the 7 steps to practice the sound training of Khong-wong-yai by Kruu Subin Chankaew. Thang Pleng Ranat Thum, Pleng Sathukan by Kruu Pramuan Atthachep can apply as a 2 ways training. The results of the progress of learning found that the students had higher academic progress at the 0.05 level. The results of this research suggest that there should be study and analysis of Thang Pleng Ranat Thum from other songs to use in the next teaching.

Keywords: Music's practice, Students's major in Ranat Thum, Ranat Thum Initial training

บทนำ

ระนาดทุ้มเป็นเครื่องดนตรีที่บรรเลงสอดประสานกับระนาดเอกเพื่อเพิ่มอรรถรสให้กับเพลง และยังมีอิสระในการดำเนินทำนองเพลงให้สนุกสนานมากยิ่งขึ้น การแปรทำนอง ทางของระนาดทุ้มนั้นมีลักษณะคล้ายการหยอกล้อ ยั่วเย้ากับทำนองหลักโดยตกก่อน หรือลงหลังจังหวะ ทำให้เกิดความสนุกสนาน ดังที่ รองศาสตราจารย์พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์ (2550: 73-74) ได้กล่าวถึงระนาดทุ้มไว้ว่า “ระนาดทุ้มถือว่ามีความสำคัญในวงปี่พาทย์เพราะนอกจากจะเล่นสอดประสานแล้วยังมีอิสระในการดำเนินทำนองให้สนุกสนานได้ เป็นเครื่องดนตรีที่สร้างสีสันในวงดนตรีอย่างมาก” นับได้ว่าระนาดทุ้มเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างสีสันให้กับวงดนตรีที่ใช้บรรเลง อีกทั้งผู้บรรเลงยังต้องใช้ความสามารถในการแปรทำนองให้ทางระนาดทุ้มเข้ากับเพลงและเครื่องดนตรีอื่นๆให้สอดคล้องกัน ดังที่ รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี (2542: 46) ได้กล่าวถึงระนาดทุ้มไว้ว่า “ระนาดทุ้มเป็นเครื่องดนตรีที่บรรเลงแล้ว ทั้งผู้ฟังและผู้บรรเลงสามารถสร้างอารมณ์ร่วมในอรรถรสของทำนองได้มากที่สุด อีกทั้งสามารถสะท้อนถึงภูมิปัญญาของนักดนตรีได้อย่างชัดเจน ในการบรรเลงร่วมวงในเพลงประเภทลูก ล้อ-ลูกชัด ระนาดทุ้มจัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทพวกตามทำนอง”

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลนับตั้งแต่ปี 2544 จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เลือกเรียนเครื่องมือนอกระนาดทุ้ม พบปัญหาเบื้องต้นว่า นิสิตเครื่องมือนอกระนาดทุ้ม มีลักษณะดังนี้

1. ในระดับมัธยมศึกษา นิสิตต่อทางระนาดทุ้มมาเฉพาะเพลงที่ใช้สอบหรือเพลงที่ใช้ประกวดเท่านั้น
2. นิสิตที่เลือกเครื่องมือนอกระนาดทุ้ม เป็นนิสิตที่เปลี่ยนเครื่องมือนอกจากเครื่องดนตรีชนิดอื่น มิได้นิสิตที่เรียนทางระนาดทุ้มมาโดยตรงตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ด้วยสาเหตุดังกล่าวทำให้นิสิตที่เข้าใหม่ในชั้นปีที่ 1 มีทักษะในการตีระนาดทุ้มยังไม่ดีพอ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนระนาดทุ้มในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย จึงคิดวิธีการฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น จากการผสมผสานวิธีการฝึกไล่เสียงซ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทร์แก้ว นำมาประยุกต์ให้เป็นวิธีการฝึกไล่เสียงระนาดทุ้มเพื่อให้บรรเลงระนาดทุ้มได้เสียงที่ดี ฝึกกำลังการใช้มือซ้ายและมือขวา และฝึกการแยกประสาทสัมผัสในการตีระหว่างมือซ้ายกับมือขวา และทางเพลงระนาดทุ้ม เพลงสาธุการ ทางครูประมวล อรรถชีพ ที่ครูดิทางระนาดทุ้มเพลงสาธุการให้ผู้วิจัย โดยใช้มือต่างๆ ของระนาดทุ้มอยู่ในเพลงสาธุการเพื่อเป็นการฝึกการใช้มือของระนาดทุ้ม นำไปใช้ในการพัฒนาแบบฝึกเบื้องต้นให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 เพื่อให้มีพื้นฐานที่ดีในการเรียนชั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อผสมผสานวิธีการสอนของครูดนตรีในอดีตเพื่อใช้สอนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนิสิต จากการฝึกด้วยวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น

สมมติฐานการวิจัย

นิสิตที่ฝึกด้วยวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้นมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา
2. ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เครื่องมือนอกระนาดทุ้มระหว่างปีการศึกษา 2545- 2560 จำนวน 40 คน
3. เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น เป็นการผสมผสานเชื่อมโยงองค์ความรู้ตั้งแต่ 2 องค์ความรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องเป็นระบบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 681) คือ วิธีการฝึกไล่เสียงซ้องวงใหญ่กับทางเพลงของระนาดทุ้มผสมผสานกัน ได้วิธีการฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น ดังนี้
 - 3.1 วิธีการฝึกไล่เสียงซ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทร์แก้ว นำมาประยุกต์ให้เป็นวิธีการฝึกไล่เสียงระนาดทุ้มเพื่อให้บรรเลงระนาดทุ้มได้เสียงที่ดี ฝึกกำลังการใช้มือซ้ายและมือขวา และฝึกการแยกประสาทสัมผัสในการตีระหว่างมือซ้ายกับมือขวา ดังนี้
 - 3.1.1 การจับไม้ตีที่ถูกต้อง
 - 3.1.2 การตีตั้งฉาก 2 มือพร้อมกันเป็นคู่แปด ให้หัวไม้อยู่กลางผืนระนาดทุ้ม
 - 3.1.3 การตีทีละลูกโดยเริ่มจากด้านซ้ายของผืนไปจนถึงลูกขวาสุดแล้วไล่กลับมาจากขวาไปซ้าย โดยใช้มือซ้ายมือเดียว ไล่ไปเรื่อยๆจนกว่าจะเมื่อย แล้วเปลี่ยนเป็นมือขวาใช้วิธีเดียวกัน โดยต้องบังคับมือให้ตักกลางลูกระนาดทุ้ม

3.1.4 การตีที่ละลูกโดยเริ่มจากด้านซ้ายของผืน โดยใช้มือซ้ายไปจนถึงกลางผืนจากนั้นเปลี่ยนเป็นมือขวาตีจนถึงด้านขวาสุดของผืน แล้วไล่กลับมาจากด้านขวาสุดของผืนจนถึงซ้ายสุดของผืน โคนเริ่มจากมือขวาจนถึงกลางผืนแล้วเปลี่ยนเป็นมือซ้าย ไล่ไปเรื่อยๆจนกว่าจะเมื่อย โดยต้องบังคับมือให้ตีกลางลูกขนาดทุ่ม

3.1.5 การตีที่ละลูก 3 ลูก โดยเริ่มจากด้านซ้ายของผืน โดยใช้มือซ้ายตี 3 ลูก จากลูกที่ 1-3 แล้วใช้มือขวาตี 3 ลูก จากลูกที่ 8-10 แล้วขยับไปที่ละลูกจนมือซ้ายถึงลูกที่ 8-9 และมือขวา 15-17 จากนั้นไล่มือกลับมา ด้วยมือขวา ลูกที่ 17-15 และมือซ้าย ลูกที่ 10-8 ไล่ลงมาจนถึงลูกแรก ไล่ไปเรื่อยๆจนกว่าจะเมื่อย โดยต้องบังคับมือให้ตีกลางลูกขนาดทุ่ม

3.1.6 ตีลักษณะเดียวกับข้อ 3.15 แต่เปลี่ยนเป็น มือละ 4 ลูก

3.1.7 ฝึกมือซ้าย โดย เริ่มจากมือขวาตีลูกที่ 10 มือซ้ายตีลูกที่ 1-3 จากนั้นไล่ไปเรื่อยๆ จนมือขวาถึงลูกที่ 17 มือซ้าย ถึงลูกที่ 8-9 จากนั้นไล่กลับมาด้วยวิธีเดิม จนถึงลูกแรกที่เริ่มตี ไล่ไปเรื่อยๆจนกว่าจะเมื่อย โดยต้องบังคับมือให้ตีกลางลูกขนาดทุ่ม

3.1.8 ฝึกมือขวา โดย เริ่มจากมือซ้ายตีลูกที่ 1 มือขวาตีลูกที่ 10-8 จากนั้นไล่ไปเรื่อยๆ จนมือซ้ายถึงลูกที่ 10 มือขวา ถึงลูกที่ 17-15 จากนั้นไล่กลับมาด้วยวิธีเดิม จนถึงลูกแรกที่เริ่มตี ไล่ไปเรื่อยๆจนกว่าจะเมื่อย โดยต้องบังคับมือให้ตีกลางลูกขนาดทุ่ม

3.2 ทางเพลงระนาดทุ่ม เพลงสาธุการ ทางครูประมวล อรรถชิพ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาระนาดทุ่มกับครูประมวล อรรถชิพ ประมาณปี.ศ.2535 ในขณะนั้นผู้วิจัยได้ฝึกเล่นระนาดทุ่มเพียง 1 ปี ทำให้การบรรเลงระนาดทุ่มมียังไม่คล่อง ครูประมวล อรรถชิพ จึงทำทางระนาดทุ่มเพลงสาธุการให้ผู้วิจัย โดยใช้มือต่างๆ ของระนาดทุ่มอยู่ในเพลงสาธุการซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางในการต่อเพลงของครูสุบิน จันทร์แก้ว ที่จะต่อเพลงสาธุการให้แก่บรรดาลูกศิษย์เป็นเพลงแรก เพราะถือว่าเป็นเพลงครูและมีแม่บทของมือต่างๆอยู่ในเพลง ถ้าต่อจบจะง่ายต่อการต่อเพลงอื่นๆ ต่อไป (สุบิน จันทร์แก้ว, 2530: 64 ; นันทวัน ตอบงาม, 2536: 48) โดยผู้วิจัย ได้ทำเป็น 2 แบบฝึกหัด ดังนี้

3.2.1 ตีด้วยความเร็วห้ามเกิน 4 นาที โดยตีติดลูกได้บ้างแต่ห้ามหยุด เพื่อเป็นการฝึกให้มือคล่องแคล่วในการตีระนาดทุ่ม

3.2.2 ตีประมาณ 10-20 นาที อย่างช้าๆ โดยห้ามผิดแม้แต่ลูกเดียว และจะต้องตีลูกกลางผืนตลอด เมื่อครบ 1 รอบ ให้วนกลับรอบที่ 2 ติวนไปจนครบเวลาประมาณ 10-20 นาที เพื่อฝึกให้มีสมาธิ ฝึกการใช้มือที่ถูกต้องแม่นยำ และตีระนาดทุ่มให้ได้เสียงที่ชัดเจน

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

4.1 ต่อเพลงสาธุการให้กับนิสิตที่เข้ามาใหม่

4.2 คะแนนการสอบครั้งที่ 1 เป็น แบบทดสอบก่อนเรียน(Pre-test) เพราะว่า นิสิตเพิ่งต่อเพลงยังไม่สามารถใช้แบบฝึกหัดทางระนาดทุ่มได้เพราะอยู่ในช่วงจำเพลง

4.3 หลังจากสอบครั้งที่ 1 เริ่มใช้แบบฝึกหัดทั้งการไล่มือและแบบฝึกหัดทางระนาดทุ่มอย่างจริงจัง ในช่วงเวลาประมาณ 2 เดือน

4.4 คะแนนการสอบครั้งที่ 2 เป็น แบบทดสอบหลังเรียน(Post-test) เพื่อดูพัฒนาการและความก้าวหน้า ในการตีระนาดทุ่ม

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

5.1 วิธีฝึกระนาดทุ่มเบื้องต้น แบบผสมผสานวิธีการฝึกไล่เสียงฆ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทร์แก้ว และทางเพลงระนาดทุ่ม เพลงสาธุการ ทางครูประมวล อรรถชิพ

5.2 เครื่องมือวัดผลลัพธ์หรือผลกระทบของการวิจัย คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ประเมินจากการสอบปฏิบัติครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เกณฑ์ในการประเมินคือ 1.เสียง 2.จังหวะ 3.ลีลา และ 4.ทำนอง โดยมีกรรมการประเมินครั้งละ อย่างน้อย 3 คน

5.3 เครื่องมือทางสถิติ คือ สถิติที่ใช้วัดความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน ได้แก่ ค่า t-test

ผลการวิจัย

ผลจากการพัฒนาวิธีการฝึกระนาดทุ่มเบื้องต้นด้วยการผสมผสานวิธีการสอนของครูสุบิน จันทร์แก้ว และครูประมวล อรรถชิพ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อผสมผสานวิธีการสอนของครุดนตรีในอดีตเพื่อใช้สอนในปัจจุบัน ดังนี้

1.1 วิธีการฝึกไล่เสียงฆ้องวงใหญ่ของครูสุบิน จันทร์แก้ว นำมาประยุกต์ให้เป็นวิธีการฝึกไล่เสียงระนาดทุ้มจำนวน 8 ขั้นตอน ผลจากการฝึกทำให้นิสิตจับไม้ระนาดทุ้มได้อย่างถูกต้อง บรรเลงระนาดทุ้มได้เสียงที่ดี ฝึกกำลังการใช้มือซ้ายและมือขวา และฝึกการแยกประสาทในการตีระหว่างมือซ้ายกับมือขวา

1.2 แบบฝึกการบรรเลงระนาดทุ้ม ด้วยทางเพลงระนาดทุ้ม เพลงสาธิตทางครูประมวล อรรถสิทธิ์ 2 แบบฝึกหัด ดังนี้ คือ 1. ตีด้วยความเร็วห้ามเกิน 4 นาที โดยตีผิดลูกได้บ้างแต่ห้ามหยุด เพื่อเป็นการฝึกให้มือคล่องแคล่วในการตีระนาดทุ้ม และ 2. ตีประมาณ 10-20 นาที อย่างช้าๆ โดยห้ามผิดแม้แต่ลูกเดียว และจะต้องตีลูกกลางผืนตลอด เมื่อครบ 1 รอบ ให้นวนกลับรอบที่ 2 ตีวนไปจนครบเวลาประมาณ 10-20 นาที ผลจากการฝึกทำให้นิสิตมีสมาธิ ใช้มือระนาดทุ้มที่ถูกต้องแม่นยำ และตีระนาดทุ้มให้ได้เสียงที่ชัดเจน

2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนิสิต จากการฝึกด้วยวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนิสิต จากการฝึกด้วยวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น

คะแนนความก้าวหน้า	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย	ผลต่าง	t
ทางการเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	(D)	
จำนวนการทดลอง 40 คน	18.29	20.04	1.75	1.84

df = 39, P < .05 = 1.697

จากตาราง พบว่าผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนิสิต จากการฝึกด้วยวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น จากการเปิดตารางการแจกแจงแบบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่านิสิตมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

ในยุคปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำการเรียนการสอนดนตรีเปลี่ยนไป เพื่อให้ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องมีการประยุกต์วิธีการสอนของครูในอดีตมาใช้กับเด็กรุ่นใหม่ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำวิธีการฝึกไล่มือกับทางเพลงของครูมาประยุกต์เป็นแบบฝึกหัดให้เด็กๆ ได้ฝึกฝนเบื้องต้น ผลจากการฝึกด้วยวิธีการฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น ทำให้นิสิตจับไม้ได้อย่างถูกต้องส่งผลให้นิสิตบรรเลงระนาดทุ้มได้เสียงดีและยังเกิดความชำนาญในการใช้มือระนาดทุ้ม เพื่อให้นิสิตเกิดความชำนาญในการตีระนาดทุ้มเพื่อเรียนในขั้นสูงต่อไป ซึ่งแนวทางในการคิดวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น สอดคล้องกับ วุฒิชัย พวงลำไย (2555: 142) ที่ทิววิจัยเรื่อง เต็มฆ้องวงเล็ก เพลงแขกมอญ สามชั้น ทางครูฉลาก โปธิ์สามตัน ว่า ครูฉลาก โปธิ์สามตัน จะคิดกลอนเพลงขึ้นมาใหม่ โดยเอากลอนเพลงจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มาเป็นแนวทางและปรับปรุงขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับฝีมือของผู้ต่อ

ความก้าวหน้าทางการเรียนของนิสิตที่จากการฝึกด้วยวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้น โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีฝึกระนาดทุ้มเบื้องต้นนั้น เน้นที่วิธีการฝึกไล่เสียงระนาดทุ้มเพื่อให้บรรเลงระนาดทุ้มได้เสียงที่ดี ฝึกกำลังการใช้มือซ้ายและมือขวา และฝึกการแยกประสาทในการตีระหว่างมือซ้ายกับมือขวา และใช้ทางเพลงที่ครูกัดคั้นขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกมือระนาดทุ้มมาเป็นแบบฝึกหัดที่ฝึกการใช้มือให้คล่องแคล่วในการตีระนาดทุ้ม ฝึกให้มีสมาธิ ฝึกการใช้มือที่ถูกต้องแม่นยำ และตีระนาดทุ้มให้ได้เสียงที่ชัดเจน สอดคล้องกับ วัชรพงศ์ กาญจนวรุฒม์ (2551: 19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การไล่ระนาดเอกเพลงทะเลของครูชัยยุทธ โสสง่า ว่า การไล่ระนาดเอกเพลงทะเลของครูชัยยุทธ โสสง่า นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการฝึกฝนการบรรเลงให้มีประสิทธิภาพสูง และเป็นการเตรียมความพร้อมในการบรรเลงและฝึกฝนความอดทน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์เพลงสาธิตทางครูประมวล อรรถสิทธิ์นั้น ครูได้คิดทางเพลงขึ้นก่อนที่ จะมีการจัดทำ เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย โดย สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) จึงทำให้ ไม่มีวิธีการตีระนาดทุ้มทุกวิธีอยู่ในเพลงสาธิตทางครูประมวล อรรถสิทธิ์ แต่ในเพลงโหมโรงเย็นที่ผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดมาจากครูประมวล อรรถสิทธิ์และครูสุบิน จันทร์แก้ว มีวิธีการตีระนาดทุ้มทุกวิธีอยู่ในเพลงนี้ ถ้ามีการศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไปจะส่งผลที่ดีต่อนิสิตที่ได้เรียนเพลงชุดโหมโรงเย็น

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2542). **สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- นันทวัน ตอบงาม. (2536). **การเรียนรู้ของวงใหญ่ขั้นพื้นฐาน**. สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (2550). **ปฐมบทดนตรีไทย**. นครปฐม: โครงการตำราและหนังสืออักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วัชรพงศ์ กาญจนวรุฒม์. (2551). **การใส่ระนาดเอกเพลงทะเลแยของครูชัยยุทธ โตสง่า**. สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒิชัย พวงลำไย. (2555). **เดี่ยวฆ้องวงเล็ก เพลงแขกมอญสามชั้นทางครุฑลาก โป๊ะสามต้น**. สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุบิน จันท์แก้ว. (2530). **งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 19**. กรุงเทพมหานคร: แอ็สเสทการพิมพ์, 58-65.
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). **เกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาและเกณฑ์การประเมิน**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.